

Naročnina za Jugoslavijo:
celoletno 180 din (za ino-
zemstvo: 210 din), za 1/2 leta
90 din, za 1/4 leta 45 din,
mesečno 15 din. Tedenska
izdaja za celo leto 60 din.
Plača in toži se v Ljubljani.

Časopis za trgovino, industrijo, obrt in denarništvo

Uredništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ulica 23. Tel.
25-52. Uprava: Gregor-
čičeva ul. 27. Tel. 47-61.
Rokopisov ne vračamo. —
Račun pri poštni hranil-
nici v Ljubljani št. 11.963.

Izhaia vsak ponedeljek,
sreda in petek

Ljubljana, ponedeljek 17. februarja 1941

Cena posamezni
številki din 1'50

Nezadosten učinek konferenc

V Jugoslaviji smo imeli že celo vrsto odlično pripravljenih konferenc, ki so se odlikovale po temeljitosti pripravljenih referatov ko tudi po aktualnosti obravnavane snovi in po velikem številu udeležencev. Zato je tudi naravno, da so te konference doživele v javnosti velik odmev in da so mnogi pričakovali, da bo po teh konferencah nastalo vidno izboljšanje ali da se bodo odpravile vsaj glavne napake, ki so jih te konference ugotovile. Da omenimo le nekatere teh velikih konferenc. Tako veliko lesno konferenco v Ljubljani v Trgovskem domu, nato pred dobrim letom veliko konferenco zbornice o davčnem vprašanju, katere visoki nivo je dokumentiran v knjigi o poteku te konference, in pred dobrim tednom veliko konferenco o naši zunanji trgovini. Na vseh teh konferencah so bili zbrani naši najboljši teoretični, praktični in birokratični strokovnjaki, vsi so se tudi za svoje konference dobro pripravili, da je bila obravnavana snov predelana tako temeljito, da so bile ob koncu konference sprejete resolucije same po sebi razumljiva nujnost. Optimisti so tudi zato upravičeno pričakovali, da bo učinek teh konferenc trajen in da se bo tudi v praktičnem življenju pokazal njihov ugodni učinek.

Kakor že dostikrat pa so bili tudi po teh konferencah optimisti težko razočarani in le čisto neznan del od konference predlaganih ukrepov je bil izveden in še ta del v zelo reduciranim obsegu. Dejansko so imele te konference le ta pozitiven uspeh, da so preprečile vsaj ponavljanje najbolj hudih napak in da so se vsaj nekatera dejstva malo bolj upoštevala. To pa je v resnici zelo malo.

Kajti vsaka konferenca pomeni veliko opravljeno delo in vedno se mora obznavati, če propade neko delo brez pravega učinka. Zato tudi s stališča celote ni irrelevantno, kako se obrestuje delo, ki ga posamezniki in organizacije nalagajo v konference. Vsi ti imajo pravico, da se njih delo spoštuje in njih celoti namenjeno prizadevanje ceni, ne pa da se smatra kot neizogibna sitnost, ki se pač mora prenesti. Na ta način se ubija v ljudeh vsaka dobra volja, ker se ljudje morajo naveličati zbirati podatke, vse te podatke vestno analizirati in nato sestavljati zaključke samo zato, da so podlaga neki resoluciji, ki je po par dneh pozabljena. Tako se ne sme delati in kdor trpi tako neupoštevanje dela ustvarjačih sil, se nikakor ne more orestiti odgovornosti, da je zagrešil neodpustljivo dejanje.

Kako pa naj sploh dosežemo izboljšanje, če se na tako nedopusten način sabotirajo najboljši predlogi? Če kot sabotaža se namreč mora označiti takšno preziranje predlogov, ugotovitev in zaključkov naših prvih gospodarskih predstavnikov. Kajti te konference so dostikrat ugotovile tako neutajljiva dejstva, da bi moral vsak objektivni človek potrditi, da je samo tako res. Če pa je tako res, potem je že dokaz slabe volje, torej sabotaža, če se navzlic temu ne stori to, kar bi se po

ugotovitvah konference moralo storiti.

Ni samo stvar gospodarskih organizacij, strokovnjakov in praktičnih gospodarjev, ki se udeležijo teh konferenc, če se ugotovitve konference ne izkoristijo v vsem obsegu, temveč je to stvar vse gospodarske javnosti in vsega naroda, kajti neupoštevanje teh ugotovitev dokazuje, da se za ves narod važna in tudi življenjsko važna vprašanja ne presojajo z ono vestnostjo, kakor bi se morala. Kaj takšnega pa narod ne sme in ne more trpeti, ker bi sicer trpel vedno iste nadloge in se nikdar ne bi izkopal iz svojega težavnega položaja.

Zato gospodarska javnost abso-

lutno ne more trpeti, da bi ostale se naprej tudi najbolj pripravljene konference brez polnega učinka. Ne gre danes le za to, da se rešimo iz trenutnih zadreg, ki jih je ustvarila vojna, temveč da postavimo vse svoje gospodarstvo na takšno podlago, da bomo vzdržali vsako tekmo z drugimi narodi in da bo naše gospodarstvo organizirano tako, da bo kos vsem svojim velikim nalogam.

Ne sme se dogajati, da bi se sklicevale velike gospodarske konference samo zaradi lepšega, temveč sklicevati se morajo iz stvarne potrebe, zato pa se morajo tudi njih učinki poznati. Če smo imeli veliko konferenco o lesnem gospodarstvu, bi moral biti

nje učinek, da bi bilo naše lesno gospodarstvo, a tudi vsi naši predpisi o lesni trgovini, predelavi in proizvodnji urejeni in postavljeni vse naše lesno gospodarstvo na tako solidno in trdno podlago, da bi bilo doraslo nalogam tudi izrednih časov. In če smo imeli veliko davčno konferenco, bi moral biti nje učinek urejene davčne razmere. In če smo imeli konferenco o zunanji trgovini, bi morala ta položiti zdrave temelje naši zunanji trgovini, da bi se na podlagi pametnih predpisov mogla razvijati v polnem obsegu.

Konference ne smejo biti še nadalje brez polnega učinka, kajti to bi pomenilo, da brezmiselno zapravljamo čas in delo!

Izkušnja s hmeljem

Trgovec spravlja hmelj na trg tudi v slabih časih, zadruga pa le v konjunktturnih

Star pregovor pravi, da se prijatelj spozna v stiski. Resničnost tega pregovora so spoznali naši kmetovalci že dostikrat, sedaj so jo pa znova spoznali hmeljarji. Ko je hmeljska kupčija cvetela, kako silno glasni so bili oni, ki bi hoteli onemogočiti koristno posredovalno vlogo trgovca. Danes, ko hmeljske konjunktne ni, temveč je nastala ostra kriza, pa tudi ni več sledu o hmeljskih združnikih. Danes so prepustili besedo trgovcem. Tako zadnji »Slovenski hmeljar« kar odkrito priznava, da se Hmeljarski zadrugi ni posrečilo kljub vsemu prizadevanju vnovčiti hmelj. »Slovenski hmeljar« nadalje naglašuje, da ni stvar zadruge, da bi kaj kupovala samo zato, da zasluži, ker da je to stvar trgovca.

Dvomimo, da bi bili člani zadruge s takšnim pojmovanjem naloge zadruge posebno zadovoljni. Kajti interes hmeljarjev je ravno v tem, da zadruga v slabih časih z nakupi drži cene pokonci, ne pa da se takrat umakne s trga, da sploh ni več nobene konkurence. Malo resna je tudi bahava pripomba, da zadruga ne išče zaslužka. Zasluček vendar ni nič nečastnega, temveč je nekaj nujno potrebnega, ker drugače ni obstanka v poslovnem življenju. Zasluček je sploh jedro vse kupčije in ni nič ne bi škodilo zadrugi, če bi to pravilo upoštevala. V tem primeru bi v dobrih letih ustvarila rezervo, da bi mogla tudi v slabih letih pomagati svojim članom z odkupovanjem njihovih pridelkov. Kdor dela, tudi zasluži in tisti, ki mu ni mar za zaslužek, ta tudi ni dober delavec. To se je zelo jasno pokazalo tudi sedaj, ko je nastala zaradi vojnih dogodkov za naš hmeljski izvoz izredno slaba doba. Skoraj ves izvoz hmelja se je ustavil in nevarnost je bila, da bi padla cena hmelja tako močno, da ne bi dobili hmeljarji povrnjenih niti svojih proizvodnih stroškov, če ne bi bilo trgovcev. Zasluža trgovci — ne pa na vse načine privilegiranih zadrug — je, da je bilo vendarle nekaj hmelja prodano in da se je mogla cena hmelja vsaj do neke mere vzdržati. Tako se je posrečilo našim trgovcem s hmeljem, da so že lanske jesen poslali čez Perzijski zaliv nekaj hmelja v Ameriko. Nekaj so ga tudi mogli prodati v Nizozemsko Indijo. Pred kratkim

pa se je po zaslugi trgovcev nakladal savinjski hmelj v Solunu za Ameriko. Samo hmeljskim trgovcem se je posrečilo tudi, da so prišli v stik s trgovsko delegacijo SSSR, ki je že dosedaj nakupila velike količine hmelja. Znova se je tako izkazalo, da samo trgovci odpirajo tuje trge našim pridelkom, zadruga pa razvije svojo delavnost le v dobrih časih, ko sploh ni nobene težave pridelke prodati.

Enako kakor s hmeljem je tudi z drugimi deželnimi pridelki. Kadar je konjunktura bi vsakdo izvažal, kadar te ni, vse prepušča riziko trgovcem. Tako opazamo sedaj velikansko prizadevanje raznih privilegiranih ustanov, da bi si zagotovili monopol za izvoz ter uvoz pridelkov, ki se danes morajo ugodno prodajati oz. kupovati. Danes vse te ustanove mika lahek zasluček in zato bi hoteli trgovca iz trgovine kar izločiti. Oprti na stare demagoške fraze pa bi hoteli to svoje prizadevanje naslikati še kot dobro delo, ker da izločujejo nepotrebne posrednike med producenti in konsumenti. Kakor da bi bili oni kaki producenti, kakor da tudi

sami niso posredniki, pri čemer pa se razlikujejo od trgovcev samo v tem, da poslujejo mnogo slabše in da poslovne neuspehe prikrivajo s privilegiji.

Če bi bilo delo teh ustanov enakovredno trgovcem, bi bilo tudi v redu, če bi trgovce izrinili, ker je pač v poslovnem življenju tako, da zmagajuje sposobnejši. Zlo za celoto pa je, kadar se potiskajo nazaj sposobnejši zaradi privilegirancev. Kajti v tem primeru pijačuje celota napake in grehe nesposobnejših. Ustanove, ki se morejo vzdržati le s pobiranjem novih posebnih taks in pristojbin, ustanove, ki morejo kriti svojo izgubo le z denarjem davkoplačevalcev, takšne ustanove ne bi smele imeti nobene besede v naši zunanji trgovini.

Izkušnja s hmeljem jasno uči, da spravlja v težkih časih blago na tuje trge edinole trgovec. Zato pa je treba tudi zunanjo trgovino prepustiti trgovcem, ki so za to trgovino usposobljeni in ki tudi sami nosijo ves riziko te silno tvegane trgovine. Privilegiranci pa naj zunanjo trgovino pustijo pri miru, ker so za ta posel nedorasli.

Preveliko obdačenje radijskih aparatov

Do 80 odstotkov fiktivne vrednosti, davka

Opozorili smo že ponovno, da so radijski aparati preveč obremenjeni z davčnimi bremenmi. Posebno zadnje zvišanje skupnega davka na poslovni promet za radijske aparate od 24 na 40% ter luksuznega davka od 20—40% je skoraj popolnoma ustavilo vso trgovino z radijskimi aparati. Zaradi tako močno zvišanega davka so se radijski aparati nujno podražili. Aparat, ki je veljal prej največ 4000 din, velja danes nad 5000 din. Zato je naravno kupcev radijskih aparatov vedno manj, vsa trgovina z radijskimi aparati pa na tleh.

S tem pa se je ponesrečilo tudi pričakovanje, da bo tako močno zvišanje stopnje skupnega in luksuznega davka prineslo državni blagajni zvišane dohodke. Kajti previsoko zvišanje davka je silno reduciralo ves promet z radijskimi aparati, če pa prometa ni, tu-

di nihče ne plačuje davkov. Verjetno je zato, da bo imela davčna uprava sedaj manj dohodkov od radijskih aparatov kakor pa prej, ko je bila davščina nižja.

Ni pa to edina slaba posledica pretirano visoke davščine. Tudi pridobnina trgovcev z radijskimi aparati bo dala manj. Kajti če trgovci ne morejo prodati radijskih aparatov, potem tudi nimajo čiste dobička, potem tudi ne plačujejo pridobnine. Tudi zaradi tega bo imela državna blagajna manj dohodkov in učinek zvišanih davkov bo čisto nasproten kot pričakovani.

Jasno pa je, da pri tako visoki davčni obremenitvi radijskih aparatov ni misliti na uspeh propagande za razširjenje radiofonije pri nas. V primeri z drugimi državami je pri nas radiofonija itak zelo slabo razvita. Če se bo pa

Kaj prinaša današnja

številka:

Opozorjamo zlasti na naslednje članke:

Tečaji drž. papirjev nazadovani.

Preveliko obdačenje radijskih aparatov.

Izkušnja s hmeljem.

Mednarodni devizni trg.

Italijansko vojno posojilo. Kaj je z ekspozituro direktorije za zunanjo trgovino v Ljubljani.

Cene pralnega mila izenačene v vsej državi.

Uporaba starega tečaja marke.

Bolgarsko lesno gospodarstvo.

Podlistek o Ameriki itd.

sedaj ovirala še z visokimi davščinami, bo padla še bolj.

Neugodne posledice zvišanja davka na radijske aparate pa bo občutilo, oz. je že občutilo tudi pošto ministrstvo, ki zato pripravlja za finančno ministrstvo posebno opozorilo, da zvišanje poslovnega in luksuznega davka na radijske aparate ne more dati onega učinka, na katerega je računalo fin. ministrstvo. Zato bo pošto ministrstvo predlagalo finančnemu ministrstvu, da se poslovni in luksuzni davek na radijske aparate zniža.

Tako se je zopet enkrat izkazala stara resnica, da doniša resnični dohodek samo davek, ki ni previsok. Če pa je davek pretirano visok, povzroči zastoj v poslovanju, kar ima vedno za posledico padec davčnih dohodkov. Le zakaj se pri nas vedno znova pozablja na tako staro resnico? Zakaj moramo kar naprej še doživljati slabe izkušnje in razočaranja?

Dovoz koruze se je povečal

»Jugoslovanski Kurir« poroča, da so začeli producenti dovažati na trg v večjih količinah koruzo. Na dan se nakupi že po 500 vagonov koruze, dočim so znašali pred enim mesecem dnevni zaključki največ 125 do 150 vagonov. Pričuje se, da se bosta dovoz in ponudba koruze še povečala ter s tem olajšala prehrana prebivalstva. Opaža pa se pomanjkanje koordinacije med ustanovami, ki po veljavni predpisi dirigirajo nakup in prodajo koruze na domačih tržiščih. Še ta posel torej ne opravljajo te privilegirane ustanove zadovoljivo. Ali je torej bilo treba omejiti zasebno iniciativo, če pa je uspeh privilegiranih ustanov tako zelo nezadovoljiv?

Velesajem v Plovdivu

IX. vzorčni velesajem v Plovdivu bo od 21. aprila do 6. maja. Letos bodo na velesajmu poleg običajnih paviljonov še posebni oddelki za avtomobile, avtobuse, traktorje in njihove dele. Razstavljalcem so prostori na velesajmu brezplačno na razpolago. Blago, ki se proda na velesajmu, je oproščeno vseh pristojbin. Interesenti naj se obrnejo neposredno na upravo velesajma v Plovdivu.

Zakaj se ni imenoval trg. delegat za Španijo?

Direkcija za zunanjo trgovino je imenovala trgovinskega delegata za Portugalsko, da poglubi naše stike s Portugalsko in njenimi kolonijami ter da prouči tudi možnosti naše blagovne izmenjave s Španijo. Kakor pozdravljamo imenovanje trgovinskega delegata za Portugalsko, tako pa moramo ugovarjati temu, da ni bil imenovan tudi delegat za Španijo. Ne glede na to, da bi imel trgovinski delegat že s Portugalsko zadosti dela, se mora upoštevati tudi visoka občutljivost Špancev, ki ne bodo mogli tega razumeti, oz. se s tem sprijazniti, da bi delegat za Portugalsko tako opravljal po strani tudi še posle glede Španije. Poleg tega pa imamo več gospodarsko usposobljenih ljudi za Španijo ko za Portugalsko. A tudi naši trgovinski odnošaji s Španijo so bili večji ko s Portugalsko. Tudi zaradi tega ni mogoče preiti odločbe direkcije za zunanjo trgovino brez kritike.

Prizad do nadaljnega ne bo kupoval suhih češpelj

Ker je v državi še zelo mnogo suhih češpelj za izvoz, je direkcija za zunanjo trgovino odobrila, da smejo zasebne tvrdke izvoziti 50 vagonov suhih češpelj. Če bodo mogle zasebne tvrdke izvoziti še večje količine, je odvisno od ankete, ki se bo izvedla o obstoječih zalogah suhih češpelj v Jugoslaviji. Na podlagi tega položaja je Prizad prenehal kupovati suhe češplje ter bo dajal pooblastila za izvoz zasebnim tvrdkam, če mu predlože izvozno dovoljenje direkcije za zunanjo trgovino. Prizad pa bo pobiral za izdano pooblastila po 150 din od vsakega kg izvoženih češpelj. Draga so Prizadova pooblastila!

Soli bo zadosti

Ena naših nerazveseljivih specialitet je tudi ta, da nam kljub solnim rudnikom v Kreki in solarni v Ulcinju primanjkuje soli. Pa predaleč bi zašli, če bi o tem vprašanju podrobneje pisali. Za danes naj omenimo le to, da se sedaj iz Beograda poroča, da se bo pomanjkanje soli nehalo, ker je prišla iz Italije na Sušak pošiljka soli, druge pošiljke pa bodo še sledile. Tudi Kreka bo po tej vesti povečala svojo lastno proizvodnjo od 6 na 9 tisoč vagonov.

Romunska nafta za tranzitne dinarje

Ob zadnjem bivanju naše gospodarske delegacije v Berlinu je bilo dogovorjeno, da nam bo Nemčija del svojih dolgov za prevoz blaga skozi našo državo plačala z romunsko nafto. Na podlagi tega dogovora je sedaj odpotovala v Bukarešto naša delegacija, da sklene dogovor o dobavi romunske nafte, ki se bo plačala s tranzitnimi dinarji. Na podlagi tega dogovora bodo Jugoslaviji zagotovljene znatne količine nafte. Pogajanj se bodo udeležili tudi nemški zastopniki.

Kateri vlaki še vozijo

ugiba danes marsikateri potnik. Dosedanjih voznih redov si ni vsakdo popravil, tako da se še vedno dogaja, da prihajajo potniki na kolodvor k vlakom, ki so ukinjeni. Potnik je dal tiskati sedaj veljaven vozni red z odhodi in dohodi vlakov v Ljubljano. Ti vozni redi bodo izobešeni v vseh tramvajskih vozovih, vsakdo jih pa more dobiti brezplačno pri Potniku. Na to opozarjamo predvsem pisarne, trgovine, urade, kavarne itd.

Razširjenje glavnih brzojavnih zvez

Poštno ministrstvo je sklenilo, da razširi sedanje brzojavne zveze v državi. Predvsem se bo to

razširjenje izvedlo na glavnih progah Beograd—Zagreb, Beograd—Ljubljana, Beograd—Sarajevo itd. V zvezi s tem načrtom se pripravljajo v poštnem ministrstvu pravilnik o dovoljevanju zasebnih

brzojavnih zvez. Dovolile se bodo tudi zasebne telefonske in brzojavne zveze in tudi za medkrajevne razgovore, ker je danes telefonski promet preobremenjen in zato se le s težavo dobe medkra-

jevni telefonski razgovori. Posebno gospodarski krogi morajo to namero poštnega ministrstva samo pozdraviti ter upajo, da bodo pogoji takšni, da bodo gospodarstvu ustrezali.

Podjetništvo in finansiranje

Po vojni zasebnemu gospodarstvu zopet večja veljava

»Frankfurter Zeitung« je objavila načelno zelo važen članek o odnosu države in nar. socializma do podjetništva in zasebne iniciative. Ker je članek načelne važnosti in ker se pri nas dirigiranje gospodarstva dostikrat zelo samovoljno in napačno tolmači, a tudi izvaja, objavljamo ta članek pristojnim odločujočim krogom v preudarek.

Podpredsednik Drž. banke Lange je pred kratkim v nekem govoru v Düsseldorfu govoril o razmerju med državo in gospodarstvom po vojni. Podčrtal je prednost države in dolžnosti, ki jih ima gospodarstvo do države, hkrati pa tudi dejal, da se mora po vojni državno vodstvo voditi gospodarstvo v budoče po zasebno gospodarskih in čisto trgovskih načelih. To bo upoštevalo po vojni tudi davčna politika, ki mora gospodarstvu pustiti sposobnost, da svoje naprave neprestano izboljšuje in obnavlja. Na noben način se to ne sme izvrševati z državnim finansiranjem, ker bi na koncu takšnega finansiranja bilo državno finančno gospodarstvo, ki se mora načeloma odkloniti. Država bo svoje naprave samo v toliko povečala ali tudi zmanjšala, kolikor je to potrebno za izpolnjevanje njene vodilne naloge. Gospodarstvu pa bo država samo pokazala pot, po kateri naj hodi. Kakšno vrednost polaga država na to, da se more razvijati ustvarjajoče in svoje odgovornosti se zavedajoče podjetništvo, je naglasil tudi državni tajnik Körner v svojem govoru, ki ga je imel v januarju na Dunaju. Med drugim je dejal:

»V prejšnjih letih se je dostikrat govorilo o krizi podjetništva. Mi pa smo vedno znova poudarjali, da nar. socialistična gospodarska politika noče izločitve nemškega podjetništva, temveč hoče, da se to aktivira. Svobodna ustvarjajoča osebnost se ne more pogrešati na nobenem polju ljudskega življenja, zlasti pa ne v gospodarstvu. Nobena doba bolj ne potrebuje gospodarskega voditelja ko sedanja. Še nikdar se mu niso postavile tako velike in težke naloge.«

Po gospodarskih in čisto trgovskih načelih poslovanja ter se hkrati zavedati dolžnosti do države, nadaljuje ugledni gospodarski nemški dnevnik, je že od l. 1933. glavna naloga. Po vojni pa se bo ta stalno izvajajoča se sinteza nekoliko spremenila, ker se bo prepuščala zasebnogospodarskemu in trgovskemu elementu večja vloga, kakor pa v predvojni in medvojni dobi, ko so se morale izpolnjevati čisto drugačne naloge. Tako je treba razumeti Langejevo izvajanje. Postavitve najmočnejše vojaške sile na svetu in nato še zlasti vojna so naložile državi tako velike naloge, da je morala potegniti zasebno gospodarstvo in trgovski dispoziiciji čim ožje meje. Kasneje pa bi zopet dovolili večjo potrošnjo dobrin, kar bi bilo le v skladu z nar. socialističnim stremljenjem, da se zviša življenjska raven ljudstva. Topa je tudi v skladu s prizadevanjem, da se prepreči nadaljnja zadolžitve države, ki se je morala sedaj v vojni naravno zelo povečati. V isti meri, kakor se bodo zmanjševale državne zahteve na socialni produkt, se more tudi zrahljati tudi sedanje vodenje gospodarstva ter se moreta zasebno gospodarstvo in trgovsko udejstvovanje

zopet svobodneje razvijati, kar tudi ustreza volji državnega vodstva.

Spremembe takšne vrste bi verjetno spremljale tudi spremembe v uporabi denarnega kapitala. Celotna potreba denarja bi se najbrže zmanjšala zaradi bistveno manjše državne finančne potrebe, ker bi bila vsota javne in zasebne potrebe po kapitalu mnogo manjša, kakor pa v časih oboroževanja in vojne. S tem bo kapitalni trg postal zopet dostopen za zasebne emisije in zasebna podjetja bodo mogla zopet kriti svoje investicijske potrebe iz lastnih presežkov.

Če je bil v ravnokar preteklih letih prevzem kapitala na kapitalnem trgu po podjetjih primeroma le podrejenega pomena, ni treba sklepati, da bo tako tudi v budoče. Če posebne razmere ne

bodo več zahtevale posebno intenzivno lastno finansiranje, bo zopet prišla do stare veljave resnica, da se s kapitalom, ki nekaj velja, mnogo skrbneje dela k s kapitalom, ki je zastoj. Ker bo po vseh vojnih žrtvah, ki jih zahteva vsaka vojna, vsaka investicija kapitala mnogo bolj skrbno presojena, se bo tudi zelo gledalo na to, da bo vsaka naložba čim bolj koristna. Želja državnega vodstva, da se življenjska raven ljudstva čim bolj dvigne, bo vplivala tudi na to, da bo delež nametščencev pri ustvarjanju kapitala večji ko v predvojni časih.

List izraža v zvezi s tem tudi mnenje, da bo prišla po vojni do večje vloge tudi delnica kot sredstvo finansiranja. Zato se že danes priporoča, da se že danes upošteva pri postopanju z delnicami in delničarji.

Cene pralnega mila izenačene v vsej državi

Po § 2. uredbe o kontroli cen morajo proizvajalci in predelovalci vsak posebej prositi za zvišanje cen. Ker sta ta dovoljenja izdajala urad za kontrolo cen v Beogradu in urad za kontrolo cen pri banski oblasti v Zagrebu, se je dogajalo, da so bile za iste predmete maksimirane različne cene, kar je imelo neugodne posledice. Da se to prepreči, bo ministrstvo za oskrbo in prehrano v soglasju z banovino Hrvatsko od sedaj edino urejalo to vprašanje in v budoče veljajo v vsej državi kot enotnem gospodarskem območju iste cene za iste predmete.

Ker je banovina Hrvatska 18. januarja določila cene milu, je urad za kontrolo cen te cene sprejel in istočasno določil tudi brutozasluzek v prodaji na drobno in na veliko. V kratkem se pričakuje, da bodo maksimirane cene tudi za luksuzno milo.

Urad za kontrolo cen je izdal v soboto naslednje obvestilo:

»Na podlagi čl. 3., odst. 4. uredbe o kontroli cen predpisuje urad za kontrolo cen za vse svoje območje maksimalne cene za pralno milo:

1. Za proizvajalce: za 1 kg pralnega mila s 50% maščobnih kis-

lin na din 1950, za 1 kg pralnega mila s 40% maščobnih kislin pa na 18 din. Te cene se razumejo franko nakladalna postaja kupea, vključno ambalaža brez skupnega davka.

2. Za trgovce na veliko: Trgovci na veliko smejo dodati nabavni ceni franko svoja nakladalna postaja: stroške prevoza od nakladalne postaje, vse javne davščine in na vso kupno vsoto 6% kot svoj zaslužek.

Trgovci na veliko morajo zahtevati odobritev prodajne cene v smislu čl. 2. uredbe o kontroli cen od pristojne oblasti ter priložiti dokaz o prevoznih stroških do postaje obrata in o lokalnih davščinah. Kot dokaz se smatra uradno potrjeno obične ali upravne oblasti I. stopnje, da ti stroški ustrezajo lokalnim razmeram.

3. Za trgovce na drobno: Trgovci na drobno zaračunavajo svojo prodajno ceno na ta način, da nabavni ceni po fakturi tovarne ali trgovca na debelo dodajo svoje prevozne stroške od postaje do obrata, ev. krajevne davščine in na vse to 15% bruto-zasluzka.

Ta odločba stopi v veljavo z objavo v »Službenih novinah«.

Politične vesti

Min. predsednik Dragiša Cvetković in zun. minister dr. Cincar-Marković sta se v petek dopoldne pripeljala v Salzburg ter bila opoldne gosta nemškega zun. ministra v. Ribbentropa na njegovem gradu Fuschl. Popoldne ob 16.30 sta krenila na Berghof, kjer ju je prisrčno sprejel pred glavnimi vrati voditelj Nemčije. Oddelek SS je izkazal jugoslovanskima državnikom čast. Razgovori, ki so trajali nad tri ure, so bili prekinjeni samo za kratek čas zaradi čaja. Razgovorom je prisostvoval razen Hitlerja, v. Ribbentropa in obeh jugoslovanskih državnikov tudi poslanik dr. Schmidt kot tolmač. Ko so bili razgovori končani, sta jugoslovanska gosta ob 19.45 zapustila Berghof ter odpotovala v Salzburg, nato pa v Beograd. Tako se glasi nemško uradno poročilo, ki dodatno pravi še, da so razgovori o vseh vprašanih skupnih interesov potekali v duhu prijateljskih in tradicionalnih odnosov med obema narodoma. Podobno se glasi tudi jugoslovansko poročilo o teh razgovorih.

Takoj po povratku iz Nemčije sta

bila min. predsednik in zun. minister sprejeta od Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, kateremu sta poročala o svojih razgovorih z voditeljem Nemčije in nemškim zun. ministrom. Nato je bila seja jugoslovanske vlade.

Obisk obeh jugoslovanskih državnikov v Berghofu je naravno vzbudil v vsem svetu velikansko zanimanje ter mnoge komentarje. Pripomniti pa je treba, da so skoraj vsi komentariji ugodni.

V Angliji pripisujejo obisku velik pomen, naglašajo pa, da se potovanje jugoslovanskih državnikov ne sme primerjati s potovanjem romunskih državnikov v Nemčijo. Stališče Jugoslavije se ni spremenilo.

Nemški komentar poudarja predvsem, da dobri odnošaji med Nemčijo in Jugoslavijo niso samo značilnost nemške zunanje politike, temveč da so se neposredno po svetovni vojni začeli sestanki med nemškimi in jugoslovanskimi državniki. Od takrat so bili odnošaji med obema državama vedno dobri. Na gospodarskem polju se je to zlasti pokazalo v ugodnem razvoju obojestranske živahne trgovinske izmenjave, na političnem polju pa nikdar niso nastale med Nemčijo in Jugoslavijo nobene težave. Kakor je Nemčija pokazala razumevanje za zedinjenje nara-

dov jugoslovanske države, tako tudi Jugoslavija ni nikdar nasprotovala zedinjenju nemških plemen.

Tudi italijanski listi pišejo s priznanjem o obisku jugoslovanskih državnikov, ki potrjuje tradicionalno prijateljstvo med Nemčijo in Jugoslavijo.

Turški listi pišejo, da zaradi obiska v Berghofu ne bo prišlo do spremembe jugoslovanske zunanje-politične stališča. Jugoslavija bo ostala nevtralna, ker hoče zavarovati mir na Balkanu in obvarovati svojo neodvisnost.

»New York Times« piše, da sestanek sploh ni bil tako zamišljen, da bi rodil kakšne takojšnje konkretne uspehe, temveč da je imel predvsem informativen namen, da se izmenjajo misli o položaju v južnovzhodni Evropi.

Madžarski listi pišejo, da dokazuje sestanek v Berghofu, da bo Jugoslavija nadaljevala svojo politiko dobrih odnosov s sosednimi državami, kar je za mednarodni položaj velike važnosti. Sestanek sam pa spada v okvir redne izmenjave misli. Jugoslovanska politika služi še nadalje ohranitvi miru v južnovzhodni Evropi, kar more Madžarska samo pozdraviti. Sestanek pomeni soglasje Beograda in Berlina, da ostane na Balkanu položaj neizpremenjen. V jugoslovanski politiki ne bo prišlo po tem sestanku do nobene izpremembe.

Se nepotrjeni sta vesti, da odpotuje v Nemčijo bolgarski kralj in da je min. predsednik Filov že odpotoval v Nemčijo.

Sestanek gen. Franca z Mussolinijem po vsej verjetnosti ne bo spremenil dosedanjega španskega stališča glede sedanje vojne.

Nemško zunanje ministrstvo objavlja, da mu ni nič znano, da bi grški poslanik v Berlinu izrekel željo, da zapusti Nemčijo in da tudi ni nastala v odnošajih med Nemčijo in Grčijo kakva sprememba.

Romunska vlada je objavila v četrtke na kratko, da so prekinjeni diplomatski odnošaji med Romunijo in Vel. Britanijo.

Vse legionarske organizacije v Romuniji je vlada razpustila, njih premoženje pa zaplenila.

Grki poročajo, da so prešle grške čete po dvodnevnih silno močnih topniških pripravah, krepko podprti tudi od grških in angleških letal, na vsej 140 kilometrov dolgi fronti v protiofenzivo. Na mnogih krajih je prišlo do bojev na nož. Grki so zavzeli mnoge nove postojanke zlasti na severni fronti in ob morju. V prvih 48 urah so Grki ujeli 740 italijanskih oficirjev in vojakov. Grška ofenziva pa se še nadaljuje.

Italijansko poročilo pa pravi, da so bili odbiti vsi grški napadi.

V Libiji je bila velika bitka južno od Bengazija. Angleži poročajo, da so zaplenili 103 poljske topove, 2 teška in 20 protiletalskih topov. Ujetniki in vojni material pa da še niso preštet. Italijansko poročilo pa pravi, da so italijanska letala bombardirala sovražne motorizirane oddelke in čete.

Pri Kerenu so dobile italijanske čete močne okrepitve. Mesto Keren je že skoraj obkoljeno. V Abesiniji in Italijanski Somaliji so dosegli Angleži vrsto uspehov ter zavzeli pristanišče Kismajo v Somaliji. Številne bombne napade v vzhodni Afriki so izvedla angleška letala.

Nemški letalski napadi na Anglijo so zopet zavzeli obseg velikih napadov v lanskem septembru. Angleška letala so bombardirala pristanišča v Franciji, ob Kanalu ter zapadne kraje v Nemčiji.

Senatni zun. odbor je že sprejel Rooseveltov predlog o pomoči Angliji. Sedaj bo razpravljal o predlogu senat. Mislijo, da bo senat razpravo zaključil v 10 do 14 dneh. Opozicija je predložila celo vrsto izpreminjavalnih predlogov, ki pa bodo po vsej verjetnosti odklonjeni.

Novi japonski veleposlanik v Washingtonu admiral Nomura je obiskal ameriškega zunanjega ministra Hulla ter ostal pri njem samo 4 minute. To je bil dosedaj najkrajši obisk novega poslanika pri ameriškem zun. ministru.

V nastopni avdienci je bil sprejet novi japonski veleposlanik od predsednika Roosevelta v soboto. Nomura je v svojem govoru naglasil, da je izredno vesel, da more zopet osebno pozdraviti predsednika Roosevelta, ki ga smatra za enega svojih najbližjih prijateljev. Danes so žal odnošaji med Japonsko in Združenimi državami takšni, da vzbujajo precejšnje zaskrbljenost. Trdno je odločen delati na to, da se zboljšajo in da se ohrani mir na Tihem oceanu. Predsednik Roosevelt mu je odgovoril, da je pripravljen v interesu tradicionalnega prijateljstva med obema državama storiti vse, kar mu je mogoče, da pride med Japonsko in Združenimi državami do boljšega medsebojnega razumevanja. Zagotovil je novemu veleposlaniku, da mu bo ameriška vlada pri njegovem prizadevanju nudila vedno vso možno pomoč.

Denarstvo

Tečaji drž. papirjev oslabili

Na beograjski borzi so po tednih čvrste tendence tečaji drž. vrednostnih papirjev pretekli teden nazadovale. Razen investicijskega posojila so nazadovale skoraj vsi drugi papirji. Pokazala se je tendenca, da se izenačijo tečaji 6 odstotnih papirjev. Največji promet so dosegli dalmatinci (2,1 milijona), dočim prejšnji teden samo 0,8 milijona din. Skoraj vsi papirji so bili v prometu in celo stabilizacijsko posojilo, ki se le redko prodaja. V vsem pa je promet v tem papirju dosegel samo 20.000 frankov po tečaju 97. Dolarski papirji so imeli v splošnem čvrsto tendenco, 7% Blair je bil zaključen po 102.

Glavne spremembe tečajev so naslednje:

7. II.	14. II.
25% vojna škoda	481'— 477'50
6% begluške	86'25 85'—
6% dalmatinske	81'75 79'50

Delnice Narodne banke so bile prodane samo enkrat, in sicer 25 delnic po 7000 din. Prodanih je bilo tudi 830 malih delnic PABA po 211.

Na devizni borzi je bil živahen promet v dolarjih, ki jih je bilo zaključenih za 158.674 dolarjev po tečaju 55.00. Promet v švicarskih frankih je dosegel ko prejšnji teden pol milijona din po tečaju 1276'10 din. V zasebnem kliringu je bila zabeležena prodaja 1.777.000 RM po starem tečaju, 809.000 pa po novem tečaju 17'82 din.

Ves devizni promet na beograjski borzi je znašal pretekli teden 56,8, promet na efektni borzi pa 3,9 milijona din.

Mednarodni devizni trg

Na deviznem trgu v New Yorku se še nadalje opaža povpraševanje po švicarski devizi oz. likvidacija švicarskih terjatev. Posledica te likvidacije se vidi tudi v izkazu Švicarske narodne banke, ki izkazuje za januar zvišanje zlate podloge in deviz za 154 milijonov šv. frankov. Beg Švice od dolarja se zrcali tudi v dispariteti borznega in svobodnega tečaja. Dočim je beležil borzni tečaj za Curih 23,23, je znašal svobodni tečaj 23,25.

Razvoj tečajev na švicarskem deviznem trgu je bil naslednji:

7. II.	14. II.
Pariz	770 7875
London	16'15 16'10
New York	4'31 4'31
Milan	21'75 21'725
Berlin	172'50 172'50

Na švicarskem valutnem trgu je francoski frank znova nazadoval,

in sicer od 3'15 na 2'55. Britanski efektivni funt je notral nespremenjeno 8. Dvignila pa se je nemška registrska marka od 57'50 na 61'50, trgovska marka pa od 25'25 na 27'25.

Italijansko vojno posojilo

Razpisano je novo italijansko vojno posojilo »Novennali 1950«, in sicer po istih pogojih ko lansko posojilo »Novennali 1949«. Emisijski tečaj posojila je 97,5%. Višina posojila ni omejena. Posojilo se obrestuje po 5% in bo odplačano v 9 letih. Posojilo je loterijsko. Vsako leto se od vsake milijarde lir podpisanega posojila izžreba za 4'8 milijona lir dobitkov. Lanskega posojila je bilo podpisano za 16 milijard lir. Sedaj se računa, da bo dosežen še višji znesek, ker je obrestna mera 5% združena z dobitki primeroma zelo ugodna.

Kako naj se poveča kmetijska proizvodnja

V kmetijskem ministrstvu je bila konferenca, kako bi se čim bolj povečali setev deželnih pridelkov in živinoreja. Po podanih strokovnih referatih so bili sprejeti naslednji predlogi, kako naj se doseže večja kmetijska proizvodnja:

1. Strogo naj se izvajajo in po potrebi izdajo tudi novi predpisi, da se zagotovi, da bo vsa neobdelana kmetijska površina obdelana in posejana.
2. Še pred setvijo se morajo kmetovalcem zagotoviti rentabilne cene. Vse cene v državi naj se po možnosti stabilizirajo.
3. Terensko delo v kmetijski službi naj se čim bolj poveča, kmetijski strokovnjaki pa oprostijo vseh dolžnosti, ki niso v zvezi s pospeševanjem kmetijstva.
4. Banskim upravam naj se takoj dajo potrebna denarna sredstva za plačilo razlike med ceno semenskega in trgovskega blaga.
5. Prometno ministrstvo naj poskrbi, da se semensko blago takoj prevozi.

sek, ker je obrestna mera 5% združena z dobitki primeroma zelo ugodna.

Italija pokriva sedaj vojne izdatke z davki in kratkoročnimi posojili. Na ta način dobiva mesečno po 5 milijard lir. Ker pa ta vsota ne zadostuje, razpisuje sedaj Italija to posojilo, ki je prav za prav prvo čisto vojno posojilo Italije.

Ban banovine Hrvatske je izdal naredbo, po kateri morajo vse kreditne zadruge, ki so pod zaščito, do 31. maja zaprositi za podaljšanje zaščite, če nanjo reflektirajo. Z odločbo civilnega komisarja se je uveljavila v Luksemburgu poleg luksemburškega in belgijskega franka nemška marka kot zakonito plačilno sredstvo. 1 belgijski frank velja 0'80, en luksemburški pa 0'10 nemške marke.

6. Odpravi naj se izdajanje odpremi dovoljenj za semensko blago po Prizadu ali pa naj izdaja. Prizad ta dovoljenja po nalogu banskih uprav brez odlašanja.

7. Živinorejcem naj se zagotove potrebne količine krme. Tovarne olja naj dajo živinorejcem okoli 1000 vagonov oljnatih pogač po ceni, po kateri so kalkulirali pri določanju cene olja. Sladkorne tovarne pa naj odstopijo živinorejcem rezance sladkorne repe po ceni, ki so jo plačale repnim proizvajalcem.

8. Zagotove naj se potrebna sredstva za selekcijo in za nabavo plemenske živine.

9. Moška plemenska živina naj se ne jemlje za vojaštvo.

10. Prepreči naj se klanje mlade živine, ki je sposobna za rejo.

11. Za izvajanje teh sklepov naj se ustanovi poseben odbor pri kmetijskem ministrstvu, v katerem naj bodo zastopniki resornih ministrstev in kmetijstva.

Bolgarsko lesno gospodarstvo Nagla potrošnja celuloze

Bolgarska je ena onih redkih držav, ki letno porabijo manj lesa, kakor pa znaša njih letni prirastek. Prirastek iglastega drevja se ceni na 640.000 m³, od česar pa potroši Bolgarska le okoli 500.000 kubičnih metrov, da ji 140.000 m³ ostane. Letni prirastek nizkega gozda se ceni na 2,7 milijona m³, ki se večinoma porabi kot kurivo. Okoli 100.000 m³ pa se ne potroši. Premalo pa ima Bolgarska ce-

luloze, čeprav bi za domače potrebe na celulozi zadostovalo za Bolgarsko okoli 60.000 m³ iglastega lesa, torej niti ne polovico njene letnega preostanka. Da ostane tako mnogo lesa neporabljenega, je vzrok predvsem v pomanjkanju cest in težki dostopnosti mnogih gozdov. V zadnjem času so se napravile mnoge ceste, še vedno pride pa na 1 ha bolgarskih državnih gozdov samo 1 m,

v občinskih gozdovih pa celo samo pol metra ceste. Kot normalno pa velja, da pride na 1 ha 25 m ceste, v Švici pride na 1 ha celo 33 m ceste.

Drugi razlog, da Bolgarska ne porabi svojega lesnega prirastka je v visokih cenah lesa. Les je na Bolgarskem dražji ko v sosednjih državah. Visoke cene so posledica slabe organizacije lesnega trga, a tudi pomanjkanja cest. Zaradi izredno visokih lesnih cen je Bolgarska še pred kratkim uvažala les, čeprav je na gozdovih zelo bogata. Vsa Bolgarska ima približno 3,3 milijona ha gozda, kar pomeni, da je ena tretjina vse njene površine gozdnata. Od vseh teh gozdov je 60% gozdov last občin, 23% države, ena šestina pa je last cerkve, šol, zadrug in zasebnikov. V zasebnih rokah je le malo gozda, kar tudi vpliva na uspešnost gozdnega gospodarstva.

87% gozdov je gozdov z listnatim drevjem, od česar pa je 66% nizkega gozda in samo 21% visokega gozda. Iglavcev je samo 23%. Visoki gozdovi imajo letni prirastek 1,6 milijona m³, od česar se porabi kot stavbeni les

600.000 m³, 750.000 m³ za kurivo in drva, 150.000 m³ pa je odpadkov. V resnici pa se izkorišča kot slaveni les samo 250.000 m³, 380 tisoč m³ pa kot drva, da ostaja vsako leto okoli 750.000 m³ lesa neizkoriščenega.

Zelo je v zadnjem času na Bolgarskem narasla potrošnja celuloze. Tako je Bolgarska uvozila celuloze:

leta	ton	za milij. levov
1935	6.736	27,1
1936	7.509	31,2
1937	10.347	60,3
1938	10.871	60,3
1939	15.553	72,5

Bolgarska papirna industrija dela s kapaciteto 22.000 ton papirja in zato potrebuje primeroma mnogo celuloze. Ta potrošnja pa bo še narasla, ker potroši Bolgarska na glavo prebivaleca danes samo 3 kg papirja, dočim Sovjetska Rusija 5 kg, Združene severnoameriške države pa 48 kg. A tudi zaradi vojne industrije potrebuje Bolgarska vedno več celuloze. Razumljivo je zato, da si Bolgarska prizadeva, da bi čim bolj dvignila proizvodnjo celuloze.

Dobave - licitacije

Štab mornarice kr. Jugoslavije v Zemunu sprejema do 18. februarja ponudbe za dobavo katranske vrvi; 25. februarja jekla, jeklene žice idr.

2. Hidroplanska komanda v Divuljah sprejema do 26. februarja ponudbe za dobavo raznega gradbenega materiala.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 24. februarja ponudbe za dobavo kisika in disousa, pocinkane žice in žičnikov, kotnega železa, žičnikov, motronih varovalnega električnega materiala; do pocinkane pločevine, zobatih koles ter bukovega oglja; do 3. marca raznega električnega materiala; do 10. marca kovinskih sredstev, kositra in bele kovine, induktorskih telefonskih aparatov, trolnih avtomatskih sklepov; do 17. marca raznih trolnih električnih sklepov.

Komanda pomorskega arzenala v Titvu sprejema do 18. februarja ponudbe za dobavo mila za pranje, električnih aparatov in pribora; 19. februarja pnevmatskega kladičnega stroja, ročnega pletilnega stroja, morskih gob, avtomatskih sklopov, jeklenih cevi, ventilov in profilov iz medi.

Artilerijsko tehnični zavod Lepetane sprejema do 19. februarja ponudbe za dobavo raznih ognje-gasnih cevi; 23. februarja raznega pribora za gasilske aparate.

Štab za utrjevanje v Ljubljani sprejema do 20. februarja ponudbe za dobavo raznih baterij s filtri.

Uprava zavoda »Lazarevac« — Vreoci sprejema do 20. februarja ponudbe za dobavo 100 steklenih balonov.

Jugoslovanske državne železnice, prometno-komercialni oddelek v Ljubljani sprejema do 20. februarja ponudbe za dobavo gorilcev in

stenja za olje in petrolej; do dne 21. februarja za dobavo smrekovih desk.

Direkcija drž. rudnika v Kaknju sprejema do 24. februarja ponudbe za dobavo raznega elektro-materiala.

Komanda podvodnega orožja v Kumboru sprejema do 25. februarja ponudbe za dobavo specialnega mineralnega olja.

LICITACIJE:

Dne 19. in 28. februarja ter dne 5. marca bo pri Vojnosanitetskem zavodu v Zemunu licitacija za dobavo raznega sanitetnega materiala in dne 8. marca za dobavo šotorov za poljska kopališča ter dne 20. in 21. februarja za dobavo vate in drugih potrebščin.

Razpisane so naslednje ofertne licitacije za dobavo mesa po garnizijah za čas od 1. aprila do 30. septembra 1941: dne 18. februarja v Celju, Skofji Loki ter Cerknici; dne 20. februarja v Murski Soboti, Ljubljani ter Slov. Bistrici; 22. februarja v Dolnji Lendavi, Mariboru, Ribnici, Bohinjski Beli in dne 24. februarja v Ptuj, Novem mestu, Vel. Blokah, Mojstrani, Zelenikih ter na Vrhniki.

Dne 19. februarja bo pri Upravi 1. oddelka vojnotehničnega zavoda v Hanjčevu pri Skopju licitacija za dobavo raznega pribora za konje ter voska; 27. februarja smir-kovega platna; 7. marca kovaškega premoga ter dne 12. marca raznega tehničnega lesa.

Dne 21. februarja bo pri Upravi zavoda »Lazarevac« — Vreoci licitacija za dobavo koksa; 25. februarja za dobavo 100 steklenih balonov ter 10 aluminijastih cistern.

Dne 24. februarja bo pri Direkciji pomorskega prometa v Splitu licitacija za dobavo raznih oblaci-čil za dež.

Dne 26. februarja bo pri Štabu zrakoplovstva v Zemunu licitacija za dobavo tutogenega ekstrakta. (Predmetni oglasi so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani na vpogled.)

Amerika na prehodu

Ch. A. in M. B. Beard

Pred drugo izvolitvijo Roosevelta

Zakon o penzijah železničarjev je bilo Vrhovno sodišče razveljavilo. Kongres je obšel to razsodbo s tem, da je z ene strani dovolil železničarjem pokojnine, z druge pa obdal železnice za federalne namene in iz tega davka plačeval pokojnine.

Junija 1935 je predsednik po-zval kongres, naj revidira celotni davčni sistem v tem smislu, da bi se močno obdalile velike dediščine in veliki dohodki, ter postopno obdal korporacijski dohodki. Ta načrt je pridobil Rooseveltu senatorja Hueya Longa, dejanskega diktatorja Louisiane, ki je Rooseveltovo poslanico v odprtem pismu po-hvalil in mu obljubil pomoč pri volitvah.

Najbolj je bil davčni reformni načrt naperjen proti holding druž-bam, posebno v proizvodnji elek-trike, kjer so se godile velike zlo-rabe. Davčni načrt je zahteval, da se do 1940. leta razpuste vsi »po-

sredni koncerni, to se pravi, od-stranile naj bi se mnoge družbe, ki same niso imele realne pod-lage.

Proti tej odredbi se je dvignil vihar odpora. Kljub temu pa jo je senat odobril in končno, po bur-nih debatah, tudi kongres.

Avgusta 1935. je kongres s po-sebnim zakonom postavil pod nadzorstvo Meddržavne trgovin-ske komisije ves avtobusni in to-vorni motorni promet. Komisija je imela odsej nalogo regulirati tarife, varnostne priprave, delovni čas idr.

Polagoma je nastajala tradicija, da se je odobravalo vmešavanje vlade v spore med delojemalci in delodajalci. V začetku se je vlada navadno vmešavala na škodo organiziranega delavstva, a to se je v zadnjih desetletjih precej spreminjalo. Prvič je bila eksis-tenca delavskih organizacij pravno priznana s Claytonovim proti-trustnim zakonom pod predsedni-škom Wilsonom 1914. leta. Norris-La Guardijev zakon iz leta 1932. je izrečno priznal delavcem pravico združevanja, volitve lastnih predstavnikov in pogajanja za de-

lovne pogoje. Ta zakon je bil že nekakšna podlaga za NIRO. In delavsko gibanje se tudi ni ustavi-lo s tistim dnem, ko je Vrhovno sodišče razveljavilo NIRO.

Dne 5. julija 1935., nekaj ted-nov potem, ko je Vrhovno sodišče razveljavilo NIRO, je kongres sprejel Wagner-Connerjev zakon o delovnih razmerjih. Novi zakon je ugotavljal, da žele Združene države zaščititi prosti meddržavni trgovinski promet s tem, da »vzpodbujajo delavce in jih ščitijo pri ustanavljanju organizacij, pri izbiranju predstavnikov in pri kolektivnih pogajanjih«. Prepovedal je delodajalcem vmešavanje in nadvladovanje pri kakršnih koli delavskih organizacijah ter pred-pisal kolektivna pogajanja in po-ravnavanja. Izvedba tega zakona je bila maložena Narodnemu od-boru za delovna razmerja, sestav-ljenemu iz treh članov, ki jih imenujeta predsednik in senat.

Ta zakon ni imel določil o de-lovnem času in mezdah, ker je bilo Vrhovno sodišče proglasilo takšna določila za protiustavna. Vendar pa je kongres našel neki izhod vsaj za del industrije. Zvez-

na vlada spada med največje od-jemalce industrije za predmete »od risarskih žebličkov do vojnih ladij« in kongresu se je zdelo, da ima torej pravico predpisati de-lovne pogoje, po katerih naj se te dobave izdelujejo. Leta 1936. je izšel Walsh-Healeyev zakon o dr-žavnih nabavah, ki je določal de-lovne pogoje za vse tiste dobavi-telje, ki so imeli z državo pogode-be v vrednosti nad 10.000 dolar-jev. Taki dobavitelji so morali plačevati mezde v skladu z zahte-vami strokovnih zvez. Držati so se morali osemurnega delavnika in 40urnega tedna ter niso smeli zapostjevati dečkov pod 16. in de-klie pod 18. letom starosti. Podob-ne delovne predpise je izdal kon-gres leta 1936. za zračni promet.

Ko je kongres 19. junija 1936. zaključil svoje zadnje zasedanje pred predsedniškimi volitvami, je bila javnost že spoznala, da sovražne odločitve Vrhovnega so-dišča niso preveč močno zavirale namenov oziroma zakonodajne de-javnosti vlade. Predsednik se ni umaknil. Kongres je sprejel vse večje zakone, kolikor mu jih je bilo predloženih. Pokazalo se je,

da poseganje sodišča v tok poli-tičnih zadev ni ustavilo gibanja zgodovine — ko se je ljudstvo pripravljalo, da meseca novembra poda svojo sodbo o New Dealu.

Apel na najvišjo oblast*

Zemlja se je obračala in med večnim umiranjem in nastaja-njem, ki sta fazi človeške zgodo-vine, prav tako kakor zgodovina vsega organskega življenja, je prišel čas za ljudsko sodbo o New Dealu, o njegovih avtorjih, njego-vih kritikih in nasprotnikih in o njegovi bodočnosti. Ta demokratski postopek je določala ustava, kateri so se vsi klanjali. Čeprav je predsednik Vrhovnega sodišča Hughes kot pravnik izjavil, da je ustava to, kar rečejo sodniki da je, ta izjava ni bila občeveljavna. Še pred njegovim imenovanjem je neki duhovitež dejal, da Vrhovno sodišče vedno sledi voliv-nim rezultatom. Tudi v tem je bi-lo nekaj resnice, a ne vsa resni-ca. (Dalje prihodnjik.)

* To je: na ljudstvo. — Prevod se v uvodu tega poglavja spet tes-no drži izvirnika.

Ad št. 750/P.

Razglas

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani razglasa po čl. 11. navedbe gospoda ministra za trgovino in industrijo z dne 27. junija 1928., št. 14.402/III o legitimiranju trgovcev, industrijcev, obrtnikov in njih potnikov, kadar zbirajo naročila in o izdajanju legitimacij za trgovske potnike (Uradni list z dne 24. avgusta 1928., št. 289/81), da je izdala v razdobju nadaljnjih treh mesecev in sicer od 1. oktobra 1940. do 31. decembra 1940. naslednje nove legitimacije:

371. Pavlovič Jože, Ljubljana — Lavrič ing. Franjo, trgovska agentura in komisijska trgovina, Ljubljana.
372. Lalič Dušan J., Zagreb — Ogrizek Andrej, pletilnica volne in bombaža, Kranj.
373. Vrtovec Stanko, Maribor — Vilko Weixl & sinova, trgovina s papirjem in pisar. potrebščinami, knjigami, umetninami, muzikalijami in godali na debelo in drobno, Maribor.
374. Krecenbaher Jakob, Celje — Bizjak Ivan, krojaštvo, Celje.
375. Požek Ferdo, št. Vid — Dolžan Ivan, trgovina s knjigami, pisarniški in šolski potrebščinami, Ljubljana.
376. Krick Franc, Celje — C. Fürst in sinovi, trgovina s vinom.
377. Prohaska Ivan, Maribor — »Unio« družba z o. z., tovarna kemično-tehničnih izdelkov, Maribor.
378. Dražič Dragutin G., Beograd — Woschnagg Franc in sinovi d. d., tovarna usnja, Šostanj.
379. Nikolić Radomir, Beograd — Woschnagg Franc in sinovi d. d., tovarna usnja, Šostanj.
380. Kham Milan, Ljubljana — »Eta« družba z o. z., tovarna gorčice in konserv, Kamnik.
381. Borić Aleksander, Split — Predionica i tkonica a. d. Beograd, predilnica, tkalnica in apretura, Maribor.
382. Močnik Kristi, Maribor — Lešnik Fran Ks., razpečevalnica Maggijevih izdelkov, Maribor.
383. Potočnik Franc, Veliki vrh 5 — Weiss Franjo, fotografski atelje, Polzela.
384. Jeršan Miroslav, Ljubljana — Vok Ign., trgovina s šivalnimi stroji, kolesi in motorji, Ljubljana.
385. Zlokarnik Josip, Moste pri Ljubljani — Thoma & Co., tovarna svilenih izdelkov, Maribor.
386. Lörger Ivan, Turška vas — Fischer Simon, izdelovanje slik, Gradišče pri Slovenjem Gradcu.
387. Schwab Egon, Maribor — »Unio« družba z o. z., tovarna kemično-tehničnih izdelkov, Maribor.
388. Lobnik Josipina, Maribor — Bela Franc, bandažistovski in rokavičarski obrt, Maribor.
389. Ladstätter Herbert, Domžale — »Univerzale« tovarna klobukov in slamnikov, družba z o. z., tovarna klobukov in slamnikov, Domžale.
390. Nedog Maks, Maribor — Baebler Viktor, trgovska agentura, Ljubljana.
391. Dunat Jakov, Zagreb — »Naša Sloga« družba z o. z., trgovina s cerkvenimi potrebščinami, Ljubljana.
392. Romčević Nikola, Mokronog — Mokronoška tovarna usnja, družba z o. z., tovarna usnja, Mokronog.
393. Paternuš Ivan, Ljubljana — Jeras Maks, trgovina z mešanim blagom, Ljubljana.
394. Ukmar Franjo, Ljubljana — Jeras Maks, trgovina z mešanim blagom, Ljubljana.
395. Watzek Aleksander, Maribor — Skladišče Berndorf Josip Richter, trgovina s kovinskimi in steklenimi predmeti ter gospodarskimi potrebščinami, Maribor.
396. Kabiljo Josip J., Sarajevo — Brumen & Thaler, družba z o. z., tekstilna tovarna, Škofja Loka.
397. Koranič Julij, Zagreb — Tomažič Marija, trgovina s pletilnimi stroji in potrebščinami, Maribor.
398. Božić Anton, Maribor — I. Hutter in drug, tvornica klotov, slikov in hlačevine, Maribor.
399. Lenard Josip, Vel. Kikinda — Černe Anton, graverstvo, Ljubljana.
400. Badovinac Ivan, Ljubljana — Predović Janko, trgovina z živino in zaklano živino, mesom in slanino, Ljubljana.
401. Medvedšek Leon, Ljubljana — Splošna trgovska družba z o. z.,

- trgovina s kolesi, motornimi vozili, šivalnimi in pisalnimi stroji ter radioaparati, Ljubljana.
402. Incinger Matija, Kočevje — Schauer Friderik, krojaštvo (razpečavanje krojnega kota), Kočevje.
403. Makuc Olga, Maribor — »Naft-oil« Gergič Jože, trgovina z naftinimi derivati na drobno, Maribor.
404. Stolz Gustav, Novi Sad — »Jugočeska« Jugoslovansko-češka tekstilna industrija d. d., tekstilna industrija, Kranj.
405. Borić Aleksander, Maribor — I. Hutter in drug, tvornica klotov slikov in hlačevine, Maribor.
406. Kalinsky Franjo, Maruševec — Lavrič J., trgovina z usnjem in kožami, Ljubljana.
407. First Asta, Maribor — Zupančič Ivanka, trgovska agentura, Maribor.
408. Klein Oskar, Novi Sad — Schimmel & Co., d. z. o. z., trgovina z eteričnimi olji, dišječimi tvarinami, eteričnimi esencami, ekstrakti, barvami in farmacevtskimi izdelki, Celje.
409. Manojlović Miloš, Novi Sad — »Unio« družba z o. z., tovarna kemično-tehničnih izdelkov, Maribor.
410. Florjancić Stane, Ljubljana — »Peko« družba z o. z., tovarna čevljev, Tržič.
411. Skalar Josip, Ljubljana — »Peko« družba z o. z., tovarna čevljev, Tržič.
412. Franke Vladimir, Ljubljana — Tvornice Zlatorog, tovarne mila, sveč, sode, pralnih praškov in tolsčenih izdelkov, Maribor.
413. Mesarić Matija, Maribor — Thoma & Co., tovarna svilenih izdelkov, Maribor.
414. Steiner Leopold, Vršac — »Peta« družba z o. z., tvornica lesenih pet in drugih lesenih izdelkov, Radeče pri Zidanem mostu.
415. Ambrožić Ferdinand, Ljubljana — Splošna trgovska družba z o. z., trgovina s kolesi, motornimi vozili, šivalnimi in pisalnimi stroji ter radio aparati, Ljubljana.
416. Goltes Adolf, Ljubljana — Savnik Ivan, tvornica rokavic

- in trikotaže, trgovina z mešanim blagom, Kranj.
417. Grenko Matevž, Arjavas 20 — K. & R. Ježek, tovarna strojev, livarna železa in kovin, Maribor.
418. Breclnik Vekoslav, Ljubljana — Breclnik Alojzij, trgovina z živino, Ljubljana.
419. Ritošek Marija, Celje — Cotic Rudolf, kozmetični laboratorij, Ljubljana.
420. Ritošek Viktor, Celje — Cotic Rudolf, kozmetični laboratorij, Ljubljana.
421. Škorjanc Filip, Dev. Mar. v Polju — Motvoz in platno d. d., tovarna motvoza in platna, Grosuplje.
422. Dular Alojz, Ljubljana — Industrija platnenih izdelkov d. d., industrija platnenih izdelkov, Jarše.
423. Primožič Oton, Litija — Jugopatent, družba z o. z., trgovina s patentiranimi predmeti, novostmi in galanterijo, Ljubljana.
424. Jurjašević Matija, Središče ob Dravi — Jugo-tehna, družba z o. z., trgovina s tehničnimi predmeti, Ljubljana.
425. Hodob Josip, Maribor — Kem-industrija, družba z o. z., trgovina z bencinom, olji in kemikalijami, Maribor.
426. Tatalović Ilija, Split — Rakusch D., veletrgovina z železnino, Celje.
427. Waldinger Vili, Zagreb — Rakusch D., veletrgovina z železnino, Celje.
428. Olié Milan, Split — D. Rakusch, veletrgovina z železnino, Celje.
429. Višacki Brana, Zagreb — Kos Fran, izdelovanje pletenin, Ljubljana.
430. Filipić Franc, Ljubljana — Božić Anton, tkalnica volnenih in bombažnih tkanin, Kranj-Priskovo.
431. Lavrič Karel, Slov. Konjice — L. Laurich, tovarna usnja, Slov. Konjice.

Ljubljana dne 11. februarja 1941.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Komisar: Avgust Testi.
Tajnik: Ivan Mohorič.

Kaj je z ekspozituro direkcije za zunanjo trgovino v Ljubljani

Ze precej časa je minilo, kar smo objavili uredbo o ustanovitvi ekspoziture direkcije za zunanjo trgovino v Ljubljani. Še več časa je preteklo, odkar je bilo našim gospodarskim ljudem obljubljeno, da se ta ekspozitura ustanovi. Zgodilo se je to že lansko leto, ko so razne nepremišljene odredbe spravile izvoz mnogih naših predmetov v največjo težavo. Toda ekspozitura kljub vsem tem obljubam še vedno nimamo.

Potrebujemo pa jo nadvse živo, ker je zaradi razširjevanja uvozne in izvozne kontrole direkcije za zunanjo trgovino vedno bolj nujna. Ne zaradi tega, ker bi v Ljubljani zahtevali neke posebne pravice, temveč edino iz razloga, ker vse naše trgovsko življenje trpi, če te ekspoziture nimamo. Prav res ni naša krivda, če ni

dorasila direkcija za zunanjo trgovino vsem svojim nalogam in tudi ne pada na nas nobena odgovornost, če ne moremo pričakovati iz Zagreba prav nobene pomoči. Pripominjamo tudi to, da nikdar nismo bili navdušeni za poseganje javne roke v trgovino, če pa se to dogaja, naj se to dogaja na pravičen način.

Sedaj prihaja iz Beograda vest, da bo začela ekspozitura poslovati še ta mesec. Veseli bi bili, da bi se to v resnici dogodilo. Vseeno pa moramo pripomniti naslednje: Kakšno mnenje pa naj dobi javnost, če čita navedbe o ustanovitvi ekspoziture, ki pa ostaja na papirju? Vendar takšna navedba ne bi smela iziti, če ni že vse pripravljeno, da se lahko izvede. Menda se ne izdajajo navedbe brez glave?

Uporaba starega tečaja marke

Naši uvozniki morejo uporabljati stari tečaj din 14/80 za RM za plačilo blaga, ki se je uvozilo po 1. oktobru 1940, a se je naročilo pred 25. septembrom 1940, na podlagi predhodnega specialnega odobrenja devizne direkcije Narodne banke, če se to pravilno dokaže in če roki plačila ne padejo v čas po 31. marcu. Ker pa zaradi sedanjih vojnih dogodkov nemški dobavitelji v mnogih primerih ne bodo mogli izvršiti svojih dobav takih zaključkov niti do 31. marca t. l., in bodo zato plačilni roki teh dobav padli v poznejši čas, so zainteresirani uvozniki zahtevali, da se obračunava nemška marka za vse blago, naročeno pred 25. septembrom 1940, brez ozira na čas dobave in plačila, po tečaju din 14/80.

Pri zadnjih trgovinskih pogajanjih z Nemčijo se to vprašanje ni rešilo v smislu prej omenjene zahteve ter se bodo morala plačila, ki se bodo izvršila po 31. marcu, obračunavati po novem tečaju din 17/82 za RM. Nemčija že iz prestižnih razlogov zahteva, da se čim prej preide na uporabo tečaja din 17/82 za vse primere.

Naši uvozniki se bodo zato morali pač sami odločiti, ali jim bolje konvenira, da plačajo za predmetne pošiljke pred 31. marcem po tečaju din 14/80, ali po tem datumu po tečaju din 17/82.

Ali ste že poravnali naročnino?

Doma in po svetu

Poveljnik dravskega orožniškega polka g. polkovnik Alojzij Barle je imenovan za poveljnika orožniškega polka v Banjaluki. Na njegovo mesto v Ljubljani je imenovan polkovnik Kresimir Pavelić. Polkovnik Barle si je s svojim vestnim, a tudi uvidnim postopanjem pridobil v vseh krogih ljubljanskega prebivalstva velike simpatije in ugled in bo zato ljubljanska družba njegovo odsotnost zelo občutila. Želimo polkovniku Barletu na njegovem novem službenem mestu mnogo uspehov in zadoščenja.

Umrl je v Ljubljani Albert Jelesnik, tajnik Ljudske posojilnice. Pokojnik se je svoje dni mnogo udeleževal v javnem življenju. Bodi mu ohranjen lep spomin!

70letnico je praznoval danes ugledni ljubljanski brivski in frizerski mojster Matija Podkrajšek. Uglednemu mojstru, ki je bistveno pripomogel, da se je brivski obrt v Sloveniji tako visoko dvignil, naše iskrene čestitke v želji, da bi bila jesen njegovega uspešnega življenja čim lepša!

Nov dnevnik začne izhajati v Zagrebu. Imenoval se bo »Srbo-bran« ter ga bo izdal bivši poslanec Dušan Bogunović. Zagreb bo imel s tem 10 dnevnikov.

»Deutsches Volksblatt« piše, da se morajo vsa dosedanja nemška društva v Jugoslaviji razpustiti, ker bo prevzel njih posle Kulturbund, ker mora biti Kulturbund edino nemško društvo. Zelo nezrelo mislijo tisti, piše list, ki pravijo, da bi se morala dosedanja nemška društva ohraniti za primer, če bi bil kdaj Kulturbund razpuščen. Kaj takšnega je danes popolnoma nemogoče.

Novi celjski občinski proračun znaša 16,3 milijona din. Prejšnji je znašal le 14,7 milijona din.

Uprava Zveze hrvatskih seljačkih združenj v Zagrebu je bila razpuščena, za komisarja pa je bil imenovan odvetnik dr. Gjuro Janečević. Na zahtevo članov izvedena revizija je povzročila razpust Zveze. Nov dokaz, kako neutemeljeni so privilegiji združenj.

Na seji zagrebskega prehranjevalnega urada je bilo ugotovljeno, da ima Zagreb zadosti živil do prihodnje žetve.

Veliki mufti bolgarskih muslimanov je zaprosil Reisl ul Ulemo v Jugoslaviji, da mu pošlje 3000 koranov, izdelanih v Sarajevu.

Madžarska akademija je naklonila vseučiliški knjižnici v Beogradu veliko zbirko knjig. Knjige je na svečan način izročil knjižnici madžarski poslanik baron Bakacs-Besseney.

Naš 2800 tonski tovorni parnik »Predsednik Kopajtich« je prišel po enomesečni vožnji s sto milijonov vrednim tobačnim tovorom srečno v Severno Ameriko. Prvi častnik na parniku je Slovenec Branko Velkavrh.

Vdova po pokojnem zun. ministru Austinu Chamberlainu je umrla.

ZA BREZPLAČNO MESTO PRAKTIKANTA

prosi za dobo 6 mesecev absolvent meščanske šole in enoletnega trg. tečaja. Prosilec je iz veleposestniške hiše in mu gre le za ugotovitev trgovske izobrazbe na podeželju — po možnosti v Dravski dolini ali v Slov. goricah. Naslove pod »1. marec« na upravo lista.

A. ŠARABON & CO. LJUBLJANA

Uvoz kolonijalne robe

Veletrgovina s specijarijo

Veleprazarna za kavo

Mlini za dišave

Glavna zaloga rudniških vod

Brzojavni naslov:
ŠARABON LJUBLJANA
Telefon št. 26-66

Za naslednika Bagrijanova je bil imenovan bivši poslanec Dimitar Kusev, ki je bil pomočnik kmetijskega ministra v vladi Mušanova. Za namestnika mornariškega ministra je predsednik Roosevelt imenoval člana republikanske stranke Ralfa Barda. S tem imajo republikanci v Rooseveltovi vladi že tri člane.

Angleški poslanik v Bukarešti Hoare je odpotoval v soboto v Konstanco. Hkrati s njim je zapustilo Romunijo tudi vse diplomatsko in konzularno uradništvo Vel. Britanije, Belgije, Nizozemske in Kitajske. Vseh oseb je bilo 145.

Angleški padalci so se spustili v Kalabriji. Po italijanskem poročilu je bilo vseh padalcev okoli 20. Vsi so bili dobro oboroženi. Njih naloga je bila, da razrušijo neke prometne in vodovodne naprave. Prišlo je do bojev med njimi in italijanskimi orožniki, fašisti ter prostovoljci ter so se morali na konec vdati. Iz angleškega poročila o tej akciji napadalcev pa sklepajo nekateri, da niso bili vsi padalci ujeti in da se je nekaterim posrečilo izvesti svojo nalogo.

Zakonski načrt o pomoči Veliki Britaniji, ki ga je sprejela z veliko večino ameriška poslanska zbornica, ima naslednje določbe: 1. Tvornice, arzenali in ladjedelnice, ki so v službi narodne obrambe, bodo delale pod nadzorstvom države. 2. Vojni material se bo odstopil s prodajo ali zakupom ali zamenjavo vsaki državi, katero smatra vlada za pomembno za obrambo življenjskih interesov Združenih držav in tem državam se bodo izdala izvozna dovoljenja za obrambna sredstva. Poleg tega predvideva zakonski načrt še naslednje določbe: 1. Izredna pooblastila predsednika potečejo 1. julija 1946. 2. Predsednik se mora posvetovati s šefi štabov vojske, mornarice in letalstva preden dovolj dobavo vojne materiala kateri drugi državi. 3. Vlada mora od časa do časa poročati parlamentu o vsem, kar bo storila. 4. Ameriške ladje ne smejo spremljati tuje ladje, natovorjene z vojnimi materialom. 5. Pomoč, ki jo nudijo Združene države Veliki Britaniji, ne sme presegati 10% vrednosti oborožitve, ki jo ima ameriška vojska. 6. Kongres more vsak hip začeti postopek, da se izredna pooblastila predsednika preklicajo.

Japonci so se začeli v velikem številu seliti iz Združenih držav Severne Amerike.

Zunanja trgovina

Jugoslovansko-nemški odbor za les se sestane marca meseca v Splitu.

V kratkem se začne trgovinska pogajanja z Madžarsko zaradi poteka sedanje pogodbe in prilagoditve trgovinskih odnosov sedanjim razmeram.

V Šibenik je prišel zastopnik neke francoske industrije, da se pogodi s šipadom zaradi dobave 15 tisoč ton celuloze za izvoz v Francijo.

Zaradi visokih carinskih postavk se je kava na Madžarskem silno podražila, da velja en kilogram kave 40 pengov, malo manj ko 400 dinarjev. Zaradi tega se je zelo razvila industrija kavinih surogatov. Po vladni naredbi mora biti na vsakem surogatu označeno, koliko odstotkov ima vsake surovine.

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovrtnike in manšete. Pere, suši, monga in lika domače perilo

Ze v 24 urah

tovarna JOS. REICH
Poljanski nasip 4-6. Selenburgova ul. 3
Telefon št. 22-72.

Okrožni urad za zavarovanje delavcev v Ljubljani opozarja delodajalce,

da so v prejšnjem mesecu dostavljeni plačilni nalogi zapadli v plačilo. Prispevki morajo biti poravnani v osmih dneh po prejemu plačilnega naloga!

Za čuvanje pravice zavarovanec do pokojnine je potrebno, da so zavarovalni prispevki dejansko plačani!

To opozorilo je smatrati kot opomin! Proti delodajalcem, ki ne bodo poravnali prispevkov, mora urad uvesti prisilno izterjavo brez predhodnega opomina. Urad izvršuje važne socialne dolžnosti, ki ne dopuščajo odlašanja.